



RÅDMANNEN I DRAMMEN
Boks 7500
3008 Drammen

Saksbehandler:

Anette Strømme

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Drammen avløpsanlegg Solumstrand og Muusøya med tilhørende avløpsnett

Kontrollnummer: 2019.031.I.FMOV

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:

Live Johannessen (begge dager)

Fra Fylkesmannen i Oslo og Viken:

Anette Strømme

Andre deltagere fra virksomheten:

Alexander Vedelen (begge dager)

Rune Werner (begge dager)

Åse Stormyr (dag 1)

Ane Prusch-Oddevald (dag 1)

Morten Lærum (dag 1)

Vegar Ege Slære (dag 1)

Ole Anders Bakke (dag1)

Einaras Subacius (dag 2)

Andre deltagere fra Fylkesmannen i Oslo og Viken:

Nora Charlotte Stamsø

Simon Haraldsen

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra to dagers inspeksjon ved Drammen kommunes avløpsanlegg Solumstrand og Muusøya med tilhørende avløpsnett (avløpssektoren i Drammen kommune) den 22. og 23.10.2019. Drammen kommune sendte Fylkesmannen tilbakemelding på rapporten innen to ukers fristen, som resulterte i noe endring i rapport. Denne rapporten er endelig.

Fylkesmannen i Oslo og Viken avdekket 5 avvik og 2 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

Drammen kommunes overordnede mål for avløpssystemet er mangelfull
Drammen kommunes miljørisikovurdering for vann og avløp har mangler

Drammen kommunes beredskapsplan for vann og avløp er mangelfull for renseanlegg og tanklagring

Drammen kommunes avvikshåndtering har mangler

Muusøya avløpsanlegg overholder ikke utslippskrav

Anmerkninger:

Drammen kommunes utslippskontroll av ledningsanlegg er ikke tilfredsstillende

Det anbefales at Drammen kommune utarbeider en overordnet avløpsplan for sin kommune

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

17. desember 2019	Anette Strømme	Hilde Sundt Skålevåg
dato	kontrollør	seksjonssjef

Fylkesmannen i Oslo og Viken

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: RÅDMANNEN I DRAMMEN	
Organisasjonsnr.: 980749142	Eies av: 939214895
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110 - Generell offentlig administrasjon	

Kontrollert enhet

Navn: Drammen avløpsanlegg Solumstrand og Muusøya med tilhørende avløpsnett	Anleggsnr.: 0602.0327.01
Kommune: Drammen	Fylke: Buskerud
Anleggsaktivitet: Offentlig avløpsnett	
Tillatelse gitt: 06.09.2005	Sist endret: 02.05.2013

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Prosess og renseutstyr
- Strategiske planer
- Solumstrand avløpsanlegg
- Muusøya avløpsanlegg
- Avløpsnett
- Utslipp til luft
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Drammen kommune plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Drammen kommune innen 28. februar 2020 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmovpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Oslo og Viken v/ Anette Strømme.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 4. oktober 2019. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften § 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Drammen kommune bli ilagt et gebyr på kr 49 200,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 5 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, jf. § 28 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Oslo og Viken. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Oslo og Viken (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Drammen kommunes overordnede mål for avløpssystemet er mangelfull

Avvik fra:

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 4.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften krever at virksomheten skal fastsette mål for ytre miljø som skal være målbare.

Drammen kommune har en hovedplan for vannforsyning og avløp i Drammensregionen 2010-2021 som er felles for 9 kommuner og 1 IKS. Hovedplanen er utarbeidet i 2010.

Flere rammebetingelser har endret seg som ikke er ivaretatt i overordnet plan. Felles hovedplan har sitt hovedfokus på egnethet for bruk men mangler vannforskriftens mål om god økologisk og kjemisk tilstand.

EUs vannrammedirektiv ble implementert i Norge gjennom Vannforskriften fra 2007. Hovedmålet med vannforskriften er å oppnå god økologisk og kjemisk tilstand i alle vannforekomster innen 2021 eller 2026.

Et overordnet mål for avløpsvirksomheten i kommunen vil derfor å bidra til at vannforskriftens mål oppfylles. At vannforskriftens mål mangler i kommunens tiltaksplaner vil få konsekvenser for områdeprioriteringer, risikovurderinger og tiltaksprioriteringer.

Avvik 2

Drammen kommunes miljørisikovurdering for vann og avløp har mangler

Avvik fra:

Utslippstillatelse for avløpsvann inkl. avløp fra tilknyttet næringsmiddelindustri og overvann fra Drammen kommune datert 06.09.2005 (tillatelsen) punkt 1 Funksjonskrav og punkt 5 Internkontroll.

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 6 og 8.

Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) kap. 18 (tanklagringsforskriften) § 18-4 Miljørisiko.

Kommentarer:

En miljørisikovurdering skal inneholde en oversikt over alle relevante hendelser, en analyse av risiko og en handlingsplan for risikoreduserende tiltak. Det må beskrives hva som er akseptabel risiko.

Drammen kommune ved vann- og avløpsvirksomheten har en felles miljørisikovurdering for Solumstrand og Muusøya avløpsanlegg, og en miljørisikovurdering for ledningsnett. Risikoanalysen for avløpsanleggene manglet akseptkriterier. Vi anbefaler at begge miljørisikovurderingene henger sammen for å få en helhetlig oversikt. Det må gjennomføres risikoreduserende tiltak til disse når avløpsmålene er på plass, se avvik 1. Med bakgrunn i miljørisikovurderingen skal det utarbeides en handlingsplan.

Tilsynet avdekket flere hendelser som ikke er tatt med i miljørisikovurderingen for rensesanleggene. For eksempel:

- blant annet slamkvalitet og risiko for å ikke klare kvalitetsklasse II i henhold til gjødselvereforskriften¹
- vurdering av utslipp av biomedie fra Solumstrand avløpsanlegg
- vurdere hendelser for avløpstunnel
- svikt i IKT-system/overvåkingsystem ved anleggene
- kritisk prosestetknisk utstyr ved avløpsanleggene.

I miljørisikovurdering for ledningsnett manglet for eksempel:

- avløpskilverter
- overvannsystem
- sårbarhet overvann
- Prioriterte påslipp fra industri/virksomheter

Miljørisikovurdering for tanklagring av farlige kjemikalier mangler for eksempel

- forhold ved tanklagring i virksomheten, herunder tanker, tilknyttet utstyr, installasjoner,
- aktiviteter/operasjoner og eventuelle eksterne påvirkninger, som kan medføre fare for forurensning til vann, grunn og luft.

Miljørisikoanalysen skal også omfatte en vurdering av sårbarheten til miljøet som kan bli berørt av forurensning fra tanklagringen.

Det kan være hensiktsmessig å koble miljørisikovurdering for avløp opp mot miljørisikovurdering for drikkevann for å belyse helseaspektet ved for eksempel innsug av avløp til drikkevann der rørene ligger i samme grøft.

Avvik 3

Drammen kommunes beredskapsplan for vann og avløp er mangelfull for renseanlegg og tanklagring

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 5 Internkontroll.

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 6, 7 og 8.

Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) kap. 18 (tanklagringsforskriften) § 18-7 Beredskap.

Kommentarer:

På bakgrunn av miljørisikovurderingen og de forebyggende tiltakene, skal det utarbeides en analyse av beredskapsbehov og det skal etableres en beredskap mot akutt forurensning.

Drammen kommune har en overordnet beredskapsplan. Virksomheten mangler egen beredskapsplan for hendelser på Solumstrand og Muusøya avløpsanlegg som også inkluderer prosestetknisk utstyr.

¹ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav (gjødselvereforskriften)

Virksomheten mangler beredskapsplan for tankene for fellingskjemikalier. Beredskapsplan for tanklagring skal ha årlige øvelser.

Avvik 4

Drammen kommunes avvikshåndtering har mangler

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 5 Internkontroll.

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 7.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften krever at virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Drammen kommune har et overordnet avvikshåndteringssystem (EQS) for kommunen. Det ble opplyst under tilsynet at vann- og avløpsvirksomheten primært bruker dette for hendelser på arbeidsmiljø. VA virksomheten har et avvikssystem (Gurusoft) der det registreres inn hendelser på drift og ytre miljø. Virksomheten kunne ikke på tilsyn dokumentere en skriftlig rutine for avvikshåndtering eller beskrivelse av hva som er et avvik på ytre miljø. Overskridelse av utslippskrav fastsatt i tillatelse blir ikke avviksregistrert, men behandles utenom avvikssystemene.

Avvik 5

Muusøya avløpsanlegg overholder ikke utslippskrav

Avvik fra:

Tillatelsen punkt 2 Utslippskontroll og punkt 6 Ansvarsforhold.

Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-2 Definisjon av rensegrad, § 14-6 Utslipp til følsomt område, § 14-7 Utslipp til normalt område.

Kommentarer:

Muusøya avløpsanlegg har krav til 95 % fosfor reduksjon. Avløpsanlegget har også plikt til sekundærrensing som innebærer 70 % BOF reduksjon og 75 % KOF reduksjon.

Muusøya avløpsanlegg overholder ikke utslippskrav. For Muusøya avløpsanlegg har den faktiske beregnede renseseffekten vært på 94,62 % for fosfor, 64,24% for BOF og 69,92 % for KOF for 2017. Det rapporteres at det slippes ut 445 kg fosfor, så kravet på maks 1040 kg fosfor overholdes. Sekundærrensing er ikke overholdt.

Overskridelsene er ikke avvikshåndtert i Drammen kommune sitt avvikssystem jf. avvik 4.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Drammen kommunes utslippskontroll av ledningsanlegg er ikke tilfredsstillende

Kommentarer:

Tillatelsen har krav om at kommunen skal ha samlet oversikt over alle kommunale utslipp til berørte resipienter, herunder utslipp fra renseanlegg, overløp, nødoverløp, lekkasjer, kritiske overvannsutslipp og andre direkte utslipp. Overløp og kritiske overvannsutslipp skal beregnes av kommunen på grunnlag av kalibrerte simuleringsmodeller eller bedre metoder. Utslipp fra nødoverløp skal beregnes av kommunen på grunnlag av registrert driftsstans ved pumpestasjoner, renseanlegg o.l., eventuelt ved direkte målinger av vannmengder og konsentrasjoner.

Kommunen har i dag ikke koblet alle overløpene til et driftskontrollsystem og har som følge av dette ikke tilstrekkelig oversikt over hendelser fra overløpene. En god tiltaksplanlegging krever god kontroll over overløpsutslippene på fellesledningene og på overløpene tilknyttet pumpestasjonene.

Vi merker oss at arbeidet med å knytte flere overløp til driftskontrollsystemet pågår. Det må være et mål at kommunen har kontroll over alle sine overløp og hendelser.

Anmerkning 2

Det anbefales at Drammen kommune utarbeider en overordnet avløpsplan for sin kommune.

Kommentarer:

Selv om dagens utslippstillatelse ikke stiller krav om en overordnet plan blir det viktig for kommunen å ha et styringsverktøy på avløpssektoren som ser alle problemene og utfordringene i sammenheng, og som peker ut hovedprioriteringene og satsingsområdene fremover basert på helhet om vassdragenes tilstand og samtidig møter tiltaksbehovene knyttet til byutvikling og klimaendringer.

Fylkesmannen anbefaler kommunen å utarbeide en handlingsdel til den overordnede planen som sammenstiller tiltak og prioriteringer innenfor gjeldende økonomiplan. Handlingsplan skal være et aktivt verktøy, og revideres årlig ved at det foretas en gjennomgang av tiltak. Overvann og klima skal også være en del av vurderingen.

8. Andre forhold

Drammen kommune slår seg sammen med Nedre Eiker og Svelvik kommune fra 01.01.2020 til nye Drammen kommune.

Kommunene i Drammensregionen samarbeider for å møte felles utfordringer på avløpssektoren. Det blir nå utført en konseptutvalgsutredning for framtidig løsning på avløpsanlegg. En av løsningene det skal ses på er et nytt felles regionalt avløpsanlegg.

9. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til utslipp av avløpsvann fra Drammen kommune etter forurensningsloven fra Fylkesmannen datert 06.09.2005

10. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

Brosjyrer/infoark utdelt:

- Gebyr ved kontroll (M-297)